

Harc a bölcsőhalál ellen Száz új készülék a babáknak

Közel száz Apnoe Alarm, a bölcsőhalál megelőzését szolgáló készülék gyűlt össze Csongrád megyében – az Inkubátor a Koraszülött Gyermekekért Alapítvány felhívására –, az itteni támogatók segítségével. A légzésfigyelő készülékeket hamarosan a szegedi védőnői hálózat veheti át, s őktartják majd a kapcsolatot a megye többi városával is. A készülékek megvásárlását a Délmagyarország Kft. Lapkiadó Vállalat is támogatta.

A Apnoe Alarm nevezetű jelzőszerkezetet a koraszülött babák szülei vihetik haza, s térítésmentesen használhatják egészen egy évig. A párna alakú készülék azonnal – figyelemfelkeltő hangokkal és piros fényel – jelez, ha a baba tizenkét másodpercig nem lélegzik.

Csongrád megyében különösen adakozóak az emberek, hiszen az, hogy itt száz készülék gyűlt össze, eddig szinte egyedülálló az országban – tájékoztattott Zimmel Andrea, az Inkubátor a Koraszülött Gyermekekért Alapítvány sajtóreferense a tegnapi délután Vásárhelyen tartott sajtótájékoztatón. – Az alapítvány története 1994 novemberére nyúlik vissza, mikor egy magyar házaspárnak koraszülött babája meghalt. Elhatározták, hogy a jövőben mindent elkövetnek a hasonló esetek elkerüléséért. Az Inkubátor Koraszülött Gyermekekért

Alapítvány 1995 óta létezik, s 1998 óta tudhatnak maguk mögött jelentős támogatókat. Az elmúlt években közel nyolcszázmillió forint értékben adtak át életmentő orvosi műszereket kórházaknak. 1999 novemberében óta az alapítvány programjába tartozik a bölcsőhalált megelőző műszerek vásárlása is. Sajnos, a kórházak felszereltsége nagy hiányosságokat mutat, így az alapítványok feladata segíteni az újszülött babákat. Eddig minden légzésmegfigyelő készülékért Budapestre kellett utazniuk a szülőknek – hangsúlyozta Zimmel Andrea. – Ezentúl azonban minden megyére kiterjedő hálózatot alakítunk ki, így a Csongrád megyeiiek a jövőben Szegeden juthatnak hozzá a készülékhez, védőnői ajánlással – mondta.

Az alapítvány az orvosi műszereken kívül egyéb eszközökkel, szolgáltatásokkal, élelmiszerekkel igyekszik támogatni az arra rászoruló kórházakat. Előfordult, hogy kézművészek ajánlottak fel képeket, faliszőnyegeket, a kórház vidámabb hangulata érdekében. Így szívesen vesznek minden segítő szándékot, mely lehetővé teszi a koraszülött babák, az újszülöttek minél jobb ellátását. Az Inkubátor a Koraszülött Gyermekekért Alapítvány számlaszáma: ABN-AMRO Bank: 10200902-32712195; További információ: Tel.: 456-3800; Címük: 1092 Budapest, IX. Ráday u. 9.

Tábori Szilvia

Egy tehén, nem tehén, a jégakku pedig nem hűt Mórahalmon Zárva maradnak a tejcsarnokok

Május 15-én mindkét csarnok bezárt Mórahalmon. Minőségi kifogások miatt azóta nem veszi át a gazdától a tejet a Gala Hungária Rt. Napi 3-400 liter vész el, a zömmel egy-két tehenet tartó termelők pedig nem tudják, mihez fogjanak. Nógrádi Zoltán polgármester támogatná egy szövetkezet alapítását, ám a Gala Rt. ezt sem tartja megoldásnak. Képviselő szerint az „összeöntött” tej nem felel meg a minőségi követelményeknek.

Immáron két hete, hogy a mórhalmi gazdák nem képesek megszabadulni a felesleges tejtől, többen a malacoknak adják, a takarmányba keverik. Mivel napi 3-400 liter megy veszendőbe, megoldást kell keresni a problémára. Megoldás azonban nincs – legalábbis ez derült ki a tegnapi délutáni mórhalmi fórumon.

Az indulatok a közösségi házban csaptak össze. A tejügyben összeverbuvált érdekegyeztető fórumot Nógrádi Zoltán polgármester szervezte, meghívást kapott közel negyven termelő és a Gala Hungária Rt. tejfelvásárlási igazgatója, Falucska Ferenc.

– Vevők vagyunk a teje – hangsúlyozta Falucska Ferenc –, amennyiben az a minőségi előírásoknak meg-

Berkó Antalné belépne a tejszövetkezetbe. (Fotó: Schmidt Andrea)

felel. Ám szinte lehetetlennek tartom, hogy a tejgyűjtő állomásokon a sok gazda által „összeöntött” tej meg tud felelni az elvárásoknak. Az átvétel felmondásának nem az az oka, hogy keveselltük a napi 3-400 litert, hanem az, hogy minőségi kifogások merültek fel.

Hozzátette: a jövő nem az egy-két tehens gazdáké. Azokkal a termelőkkel vi-

szont bármikor szívesen szerződnek, akik 20-30 tehen tartására építve tejhűtőt, fejőgépet vásárolnak, vagyis megteremtik az alapjait az állandó minőségnek.

Falucska minden mondatával azt érzékeltette, az áhított EU-csatlakozásnak többek között ez az ára.

A termelők közül önkéntelenül is az ő igazát erősítette Orosz Kornél, aki több

mint 30 tehenet tart, saját hűtője és fejőgépe van.

– Nem vártam a csodára, rá kellett költenem a gazdaságra – mondta.

Ő nem úgy hűti a tejet, mint a mellette ülő idős parasztember, aki ugyan röstelkedve, de bevallotta: ma-dzaggal jégakkut lógat bele a tejeskámba.

– Előfordult, hogy csak 40-42 forintot fizetett a tejért

az átvevő, ebből pedig nem lehet megélni – mondta Berkó Antalné, akinek két tehen van. (Falucska válaszként megjegyezte: negyvenvalahány forintból nem is lehet megélni, és újra kifejtette, csak az a tevékenység van haszon, amit nagyban csinálnak.)

– Nem kellett volna felszámolni a téeszt – tette hozzá Fábrián Lajos gazda –, ott volt hűtőkamera elég. Most itt vagyunk szétszórva...

Többen felvetették, hogy a kialakult helyzetért az önkormányzat felelős is, mert nem csinált valamilyen szövetkezetet. Nógrádi Zoltán ugyan elmondta: ez nem a város feladata, de fölvetette a kesztyűt és arra vállalkozott, ha a berendezésekre és az üzemeltetésre két és fél millió forintot szedne a gazdák, ő is támogatja a szövetkezet létrejöttét.

Majd várta a jelentkezőket, de mindössze négyen tartották föl a kezüket és írták alá a szándéknyilatkozatot. Nem hallgattak Falucska Ferencre, aki egyre csak azt hajtogatta: a tejszövetkezet is összeönti a tejet, vagyis a minőséget megint csak nem lehet garantálni.

A mórhalmiak végül úgy mentek haza, hogy gondolkodási időt kaptak, belépnek-e a leendő szövetkezetbe vagy sem. Nem tudni, hányan vetették észre a gazdák közül, hogy meglegyintette őket az EU-csatlakozás szele.

Fekete Klára

Lezárul a csongrádi Országzászló-szoborcsoport kálváriája Rontaná a városképet?

A csongrádi önkormányzati képviselő-testület szeptember 22-i ülésén támogatta a MIÉP kezdeményezését, s engedélyezte az 1944 tavaszán felállított, majd 1955-ben elbontott Országzászló-szoborcsoport közterületi visszaállítását. A döntést a legutóbbi ülésen a testület megváltoztatta, mondván, az alkotás „művészi és szakmai színvonalát nem felel meg a kor követelményeinek”.

A Magyar Igazság és Élet Pártja csongrádi alapszervezetének az Országzászló-szoborcsoport közterületi elhelyezése érdekében tett lépéseit a legutóbbi ülésen megköszönték a képviselő-testület tagjai, ám az alkotás visszaállítására vonatkozó korábbi engedélyt visszavonták.

A döntéshozók a szeptember 22-i tanácskozáson még támogatták a párt kezdeményezését, s bár anyagilag nem kívántak hozzájárulni a szobor visszaállításához, a mérnöki irodát mégis utasították, hogy a szoborcsoport Dózsa György téri felállítását érdeklő gondoskodjanak a nyilvános véccé áthelyezéséről. Időközben a polgármesteri hivatal humánpolitikai irodája szakvéleményt kért a Magyar Képző- és Iparművészeti Lektorátus területe megbízottjától.

Tóth Attila művészettörténész úgy vélte: ilyen jellegű alkotásokat csak központi helyen szabad elhelyezni, ahol városi és állami, nemzeti ün-

nepek során az országzászló körül zajlanak azon rendezvények, melyek keretében felvonják a nemzeti zászlót is. E célnak szerinte a szoborkompozíció nem felel meg, ugyanis alakjait a legalapvetőbb anatómiai ismeretek hiányában faragták, s készítői nem figyelték a szobrász, Borbás István kifogásaira sem. A művészettörténész kifejtette: a kompozíció köztéri felállítását minden bizonnyal a lektorátus zsűrije is kifogásolná, nemcsak a színvonal, hanem irredata jellege miatt is. (A testületi ülésen a szakvéleményből törölték az irredata jelzőt.) Tóth Attila javasolta, hogy az önkormányzat az alkotás megőrzésével bízta meg az egyik helyi közintézményt.

A csongrádi központi parkok felújítási tervét készítő Pirk Ambrus kertépítő mérnök sem javasolta a szoborcsoport Dózsa György téri felállítását. Sőt, szerinte az alkotás egyáltalán nem illene a városképbe – derült ki az előterjesztésből.

A testület a szoborcsoport köztéri felállítását elutasító határozatában felkérte Molnár József polgármestert, hogy intézkedjen a kompozíció megővására, s legkésőbb szeptember végéig gondoskodjon az ezért felelős intézmény kijelöléséről. A képviselők reményüket fejezték ki, hogy a MIÉP nem politikai indíttatásúknak tartja majd a döntést, amely így nem hat majd ki negatívan a párt és az önkormányzat kapcsolatára.

M. Sz. J.

Bodnárnéval emlékezik Németh Lászlóra a város

Vásárhely, kétféle időben

Kétféle időben létezik a Petőfi Sándor Művelődési Központ mostanában, mióta megkezdődtek Németh László Bodnárné című kétrészes családtrámájának próbái. Kívül is Vásárhely – és, a vásárhelyi szerző darabja révén – bévül, a színpadon is Vásárhely. Próbáról próbára csiszolódik az előadás, naponta reggeltől késő éjszakáig dolgoznak a színészek, dolgozik a rendező. Premier: holnap, pénteken, este 7-től.

A színpadon végig ott látható, baljóslatúan, az akácfa tuskóba vágott fejsze – ha egy falon puska lóg, annak el kell sülnie; ha szín-

padon fejsze van, előbb-utóbb mindenképp lecsap –, Bodnárék vakítófehérre meszelt háza kiáltóan puritán. Lakói is azok és e puritándolgos hétköznapokat bolydítja föl a fővárosi felső-középosztály – ahová Bodnárné plántálni kívánja családját, legalább egyik fia révén – szelleme.

Bodnárné („Paraszi sorsa ellenére igazi magyar nagyszony”) – mondja róla alakítója, Antal Anetta) két fia közül Péterből (Hegedűs Miklós) urat nevel, hogy egy másik világban folyathasson a számtalan generáció óta kilátástalanul robotoló Bodnár család története – másik fiát, Jánost (a Jászai-díjas Bregyán Péter alakítja) hagyja megmaradni a földművesnek. Mi több,

erőnek erejével ott is tartja – igaz, Jánosnak messze-menőnkig nincs érzéke az „emelkedéshez”, az ő munkája az ára annak, hogy Péter a fővárosi felső-középosztály tagjává legyen. Jánost ez sérti, és mikor Péter menyasszonyával, a mindenkivel cicázó Cicával („Nem szándékosan játszik mindenkivel, inkább túl naiv”) – mondja Bakonyi Csilla, Cica megjelenítője) együtt jelenik meg, egy könnyednek szánt vakáció erejéig a szülői házban, ezt nem bírja elviselni, s a felvonásról felvonásra fokozódó feszültségben tényleg működésbe lép a fejsze. És bár az anya, a kétségbeesés hideg megfontolásával, ezután már azért küzd, hogy legalább gyilkossá lett fia

megmaradjon számára, ez nem sikerülhet – épp a fiú leplezi le magát, s a darab legvégén ismét megjelenik, most már bizonyítékként, gyilkos szerszám.

Ez tehát a darab cselekménye, amit leírni könnyű – eljátszani bizonyára annál nehezebb. Viszont: briliánsan megoldható – derült ki számomra a tegnapi próbán, a Pécsi Ildikó (érdemes, kiváló művész, számtalan díjai közül a Jászai Mari-díj, SZOT-díj, MSZOSZ-díj említendő meg többek között) rendezte darabról. Az is igaz, rengeteg munkát igényel. Aki nem ül be próbát nézni a sötét nézőtérre, el sem hinné, hogy akár öt-perces jelenetért is lehet háromnegyed óráig próbálni. Márpedig itt ilyenek bőven vannak. Ha azt a jelenetet, amelyben Bodnárné két fia végzetesen összevész a Cica-szerenád kapcsán, Pécsi Ildikó nem játszatta újra csak az egyik, tegnapi próbán tizenötöt a – dolgot ugyancsak kitűnően értő – Bregyán Péterrel és Hegedűs Miklóssal, akkor egyszerű sem. És újrakisztásról újrakisztásra formálódott-csiszolódott a jelenet, ahogy a rendező közölte instrukcióit a színészekkel, őt ezt „átersztették” személyiségükön, s így tovább. Csoda-é, hogy hétfő óta minden nap reggeltől késő éjszakáig tartanak a próbák?

Nehéz testi és szellemi munka Németh László darabot játszani Vásárhelyen, vásárhelyi közönség előtt. De máris tudható: sikere lesz.

Farkas Csaba

Dohányzás-ellenes világnap

Munkatársunktól

Az évente elszívott cigaretta mennyiség alapján mi, magyarok a világranglista harmadik helyén állunk. Az 1960-as években még csak a 13. helyen álltunk. Az adatok szerint a hazai népességfogyásért is döntő részben a cigaretta a felelős. A dohányzás következtében kialakuló betegségekben szenvedők száma kiugróan magas. Magyarországon egy évben átlagosan 140 ezer ember hal meg, közülük 40 ezer a dohányzással összefüggésbe hozható betegségben. Valamennyien körülbelül 20 évvel élhetnének tovább, ha nem dohányoznának. A cigaretta okozta halálozás elsősorban a középkorú – 40-50 éves kor közötti – embereket nyerte. A dohányosok per-sze tisztában vannak ezzel, de a függőségük, a szenvedélyük annyira erős, hogy a többség nem képes letenni a cigarettát. Ma már vannak módszerek és szerek, amelyek segítenek ebben a nehéz küzdelemben. Azok, akik próbálkoznak a dohányzás abbahagyásával, segítséget kaphatnak holnap Szegeden, a Szechenyi téren.

A dohányzásellenes, illetve a környezetvédelmi világnap alkalmából az ÁNTSZ Csongrád megyei intézetének munkatársai várják a város polgárait délelőtt fél tíztől délután 4 óráig. Az egészségügyi szűrővizsgálatok keretében megméri a tüdő vitálkapacitását, dohányosoknál a kiléteztet levegő szén-monoxid-tartalmát. A dohányzás abbahagyását megkönnyítő tanácsokat adnak, s ötleteket a környezetszennyezés elkerüléséhez, a tiszta és egészséges lakókörnyezet kialakításához.

Napok óta zajlanak Németh László Bodnárné című drámájának próbái a vásárhelyi PMK színpadán. (Fotó: Schmidt Andrea)